

ÇİN ASLINDA BATI'YA ÇOK YAKIN!

Yükselen Doğu Asya ekonomilerine dikkat çeken Asya Pasifik Uzmanı Altay Atlı, Çin'in en büyük küresel aktör olmaya doğru giden yolda İpek Yolu'na ayrı bir önem verdiğini belirtiyor. Atlı'ya göre, 2000 yılından bu yana Batı Bölgelerini Kalkındırma Programını hayata geçiren Çin, kara izolasyonunu bu yolla kaldıracak.

IRU'nun 31. Dünya Kongresi "Yeniden Canlanan İpek Yolu: Karayolu Taşımacılığı Barış ve Refah Getiriyor" temasıyla İstanbul'da yapılıyor. Bu tema, IRU Dünya Kongre'sinde, Türkiye kadar hatta ondan da çok bir başka ülkenin tartışılmasını zorunlu kılıyor: Çin. Zira, Asya'nın bir ucunda Türkiye diğer ucunda da Çin var. Biz bu tartışmayı dergi sayfalarımızda Asya Pasifik Uzmanı Altay Atlı ile yaptık. Çin'in Doğu Asya ile birlikte değerlendirilmesini isteyen Atlı, İpek Yolu'nun en büyük destekçisinin kendini izole olmak istemeyen Çin olduğunu belirtiyor.

The 31st World Congress of IRU is being conducted in İstanbul with the theme "Revitalized Silk Road: Road Transportation Brings Peace". This theme makes it imperative that Turkey and another country should be discussed in the IRU World Congress: China. That is because Turkey stands on one end of Asia while China stands on the other end. We went through this discussion in our magazine with Altay Atlı, Asian Pacific Specialist. Atlı, who proposes that China should be evaluated along with the Eastern Asia, says that China is the biggest supporter of the Silk Road as it does not wish to isolate itself.

The entire world turned its eyes to China. You, on the other hand, insistently report that it is the Eastern Asia that should be viewed...

Eastern Asia went through a serious transformation starting from the second half of the 20th century and going on into the beginning of this century. There is a devastated Japan that was destroyed after the World War II and a Korea whose national income is in the same level as African countries. There is a rapid and ongoing process of transformation now. Eastern Asia is currently the most rapidly developing economic power of the world. China should not be evaluated as one. Instead, Eastern Asia should be taken into consideration. Firstly, Japan should not be ignored. That is because the development of Japan stood as a model in front of us for years. Japan entered into a period of stagnation in 90's whereas China started its development in the same period. That was when we suddenly forgot about Japan.

However, we are in a very interesting situation right now. For the first time in history, Japan and China are simultaneously developing. Southeastern Asian countries are also pulling themselves upright. For example Indonesia! Napoleon said "This sleeping gi-

Altay Atlı

China is, in fact, so close to the west!

Asian Pacific specialist Altay Atlı who points out to world economies states that China cares much about the Silkroad on its way to becoming the biggest global actor. According to Atlı, China, which has been implementing the Western Regions Development Plan since 2000 will overcome the land isolation through this way.

Bütün dünyanın gözü Çin'in üstünde. Siz ise her zaman ısrarla Doğu Asya'ya bakmak lazım diyorsunuz...

Doğu Asya'nın 20. yüzyılın ikinci yarısından itibaren ve bu yüzyılın başında ciddi bir dönüşümü söz konusu. 2. Dünya Savaşı'ndan sonra mahvolmuş bir Japonya, milli geliri Afrika ülkelerinin seviyesinde bir Kore... Bu tarihten sonra hızlı bir dönüşüm süreci yaşanıyor. Şu anda dünyanın en hızlı yükselen ekonomik gücü, Doğu Asya. Çin'i tek başına almamak, Doğu Asya'yı bütün olarak almak gerekiyor. Birincisi; Japonya'yı unutmamak gerekiyor. Çünkü Japonya'nın büyümesi uzun yıllar boyunca model olarak önümüzde durdu. 90'lı yıllarda Japonya durgunluğa girdi ve aynı dönemde Çin yükselmeye başladı. Biz o zaman birden Japonya'yı unuttuk. Ama şu anda çok enteresan bir durum söz konusu. Tarihte ilk defa Çin de, Japonya da aynı anda büyüyorlar. Güneydoğu Asya ülkeleri de Asya krizinden sonra toparlanma sürecine girdiler. Mesela Endonezya! Napolyon Çin için zamanında "Uyuyan bir dev, uyandığında dünyayı sarsacak" demişti. Evet, şimdi Çin uyandı dünyayı sarsıyor ve ben Endonezya'yı da bir süre sonra uyanacak dev olarak görüyorum. Mesela Endonezya'da Çin kökenli nüfus oranı yüzde 3 ama Çinlilerin özel sektördeki payları yüzde 70. Çinli girişimciler ağı bölgenin bütünü için önemli bir konu. Güneydoğu Asya'da Çinli girişimcilerin önemli yatırımları var ve buna Bambu Ağı diyorlar.

Bu sebeplerle Doğu Asya'ya bütün olarak bakmak lazım. Genellikle yapılan hata yükselen değerlerin cazibesine kapılıp, fazla araştırmadan "Çin süper, Çin'e gidelim" demek. Ama bütünü görmek gerekiyor. Bunu Amerikalılar, Avustralyalılar yapıyor. Çin'e ucuz işgücü, ucuz enerji için giden birçok yabancı yatırımcı daha Doğu'ya kaymaya başladı. Çünkü Çin'de fiyatlar artmaya başlıyor, Vietnam'da ise hala düşük. En son Intel firması Doğu Asya'daki en büyük chip fabrikasını Vietnam'da kurmaya karar verdi. Konuya at gözlüğüyle bakmamamız; Doğu Asya'ya bütün olarak bakmamız ve Çin'i de bunun içine yerleştirmemiz gerekir.

Biz dışarıdan bir tespitle Doğu Asya'ya bütünsel bir yaklaşım sergilememiz gerektiğini düşünüyoruz. Peki Çin dış politikasında bu bölgesel yaklaşımı ne oranda benimsiyor?

Bu konuyu iki açıdan değerlendirebiliriz. Birincisi

ant will rock the world when it awakens" for China in the past. That is right. China awoke and it is currently rocking the world and I think that Indonesia is another giant that is currently sleeping and will rock the world when it awakens. To exemplify this, it can be seen that Chinese people make up 3 percent of the population in Indonesia whereas the share of these people in the private sector is 70 percent. Chinese entrepreneurs network is an important subject for the overall region. There are important investments by Chinese entrepreneurs in the Southeastern Asia and these are called the Bamboo Network.

For these reasons, Eastern Asia should be taken into consideration as a whole. The most common mistake is to get caught up in the attraction of rising values and say "China is super, we should go to China". But we should look into the whole. Americans and Australians do this. Many foreign investors that go to China for cheap manpower and energy are now beginning to shift towards the East. That is because prices began to increase in China where as they are still low in Vietnam. Recently, the Intel firm has decided to establish its largest chip plant in Vietnam. We should look into the situation from a broader view. We should take Eastern Asia as a whole and place China into this whole.

Upon an external identification, we think that we should have a holistic approach towards Eastern Asia. But to what extent does China adopt this regional approach in its foreign policies?

We can evaluate this subject from two different views. The first one is regional cooperation. China did not use to welcome such regional organizations in its foreign policies. Now it adopts them and becomes more and more participatory. One of the biggest changes in China's foreign policies is this fact. Of course, there are benefits lying under this change. China benefits from becoming an assertive part of the global play and prefers to become more participatory instead of isolating itself. However there is an interesting fact that arises from the structure of Eastern Asia: regional organizations are not formal. The European Union, for example, has a formal structure. But Eastern Asia is different from Europe. We all consider them the same from our external viewpoint.

bölgesel işbirlikleri. Çin dış politikasında bu tür bölgesel örgütlere pek sıcak bakmazdı. Şu anda giderek daha fazla ağırlık veriyor, giderek daha fazla katılımcı oluyor. Çin'in dış politikasındaki en büyük değişikliklerden biri de bu. Tabii bunun altında çıkarlar var. Çin küresel oyunun iddialı bir parçası olmaktan fayda sağlıyor, eskisi gibi izole olmaksızın daha katılımcı olmayı tercih ediyor. Ama Doğu Asya'nın yapısından kaynaklanan enteresan bir şey var: Bölgesel örgütlenmeler çok formal değil. Mesela Avrupa Birliği'nde formal bir yapı var. Ama Doğu Asya Avrupa'dan çok farklı... Biz hepsini dışarıdan aynı görüyoruz; hepsi çekik gözlü diyoruz ama aslında çok farklılar. Çin ile Japonya'nın 180 derece farklı olmalarını bir kenara bırakın Güneydoğu Asyalılar da birbirinden çok farklı. Dilleri, dinleri, kültürleri... Bu ülkelerdeki ekonomik seyir de çok farklı. Doğu Asya'nın bir tarafında Singapur var, kişi başına düşen yıllık geliri 30 bin dolar; Kamboçya'da ise bu rakam 300/400 dolar. Bütün

bunları bir araya nasıl getireceksiniz? Bu farklılıklar nedeniyle Avrupa'da olduğu gibi formal bir yapı oluşturmak zor. Bu yüzden kurumsal yapısı olmayan ama bölgesel ekonomik işbirliği, ticaret anlaşmaları, ya da bahsettiğim Çinli girişimcilerin kurduğu ağlarla kendini gösteren enformel bir bütünleşme oluyor. Doğu Asya'da ekonomik bir bütünleşme süreci söz konusu ama bu Avrupa'da olduğu gibi kurumsallaşmış değil. ASEAN (Güneydoğu Asya Ülkeleri Topluluğu) var ama Çin buraya üye değil. Çin, farklı platformlarda bu ülkelere bir araya geliyor. En son bir Serbest Ticaret Anlaşması yapıldı.

İkinci olarak Çin'in özellikle Afrika ve Latin Amerika'da yani kalkınmakta olan bölgelerdeki girişimleri de son yıllarda ilgi çekici şekle ulaştı. Çin her yıl yüzde 10 büyüyen bir ekonomi. Demek ki ihtiyaçları da her yıl yüzde 10 artıyor. Enerji ihtiyacına bağlı olarak ithalat gereksinimi de artıyor. Çin son yıllarda Afrika ve Latin Amerika'daki ülkelere sadece ekonomik değil bir takım siyasi konularda işbirliğine giderek daha etkili olmaya başladı. Mesela Afrika'da Sudan'dan petrol alıyor karşılığında da bir takım destekler veriyor. Çin, bir ülkeye girdiğinde "Alt yapını, köprünü, yolunu yaparım. Karşılığında para iste-

We say that they all have slanting eyes but in reality, they are all very different from each other. Let alone the 180 degrees of difference between Japan and China, Southeastern Asians are also very different from each other in terms of their languages, religions, cultures... Economic routes of these countries are also very different. There is Singapore at one end of Eastern Asia where the annual income per capita is 30 thousand dollars. In Cambodia this number is 300/400 dollars. How will you bring all these facts together? Due to these differences, it is very difficult to form a formal organization as in Europe. Therefore an informal integration is at hand through regional economic cooperation, commercial agreements and networks established by Chinese people as I have just told without any institutional structure. There is an economic integration process going on in Eastern Asia but it does not have an institutionalized structure like Europe. There is ASEAN (Association of Southeast Asian Nations) but China is not a member of this organization. China is cooperating with countries on different platforms. A Free Trade Agreement has recently been signed.

Secondly, China's enterprising moves in especially Africa and Latin America that are developing regions have become attractive. China is an economy which grows by 10 per cent every year. This means that their need increases by 10 percent every year too. China entered into economic cooperation as well as political cooperation with Africa and Latin America to become more effective. For example it purchases oil from Sudan in Africa and offers support in some fields in return. When China enters a country, it says "I can build your infrastructure, bridges and roads but in return I do not want your money; I want oil from you for 3 years". It offers loans to these countries with zero interest rate. This also applies for Latin America. China makes use of Latin America's reaction to the USA. However, the main underlying reason is the need for energy. This naturally has reflections on the overall foreign policy. For example, the most important subject in China's foreign policy is the issue of Taiwan. The number of African countries which used to recognize only Taiwan in the past but currently say "No, we only adopt the foreign policy of China" has increased. Shortly, two subjects hold great importance in the foreign policy of China. One is its enterprising moves in developing countries and other is greater participation in regional organizations in its backyard.

Many of these are steps taken by China, currently the 4th biggest economy of the world, towards the first place. But what effect can routes have on this development?

mem üç sene petrol alırım" diyor. Bu ülkelere sıfır faizle kredi veriyor. Latin Amerika'da da benzer şeyler söz konusu. Çin, Latin Amerika'nın ABD tepkisinden faydalanıyor. Ama tabii her şeyin altındaki temel sebep enerji ihtiyacı. Tabii bunun genel olarak dış siyasete yansımaları var. Mesela Çin'in dış siyasetindeki en önemli konu Tayvan konusudur. Eskiden Tayvan'ı tanıyorken artık "Hayır tek Çin politikasını benimsiyoruz" diyen Afrika ülkelerinin sayısı çok arttı. Yani Çin'in dış politikasında iki konu çok önemli. Birincisi kalkınmakta olan ülkelerdeki girişimleri, diğeri de kendi arka bahçesindeki bölgesel oluşumlara giderek daha aktif şekilde katılması.

Bu saydıklarınızın çoğu şu anda dünyanın dördüncü büyük ekonomisi olan Çin'in, birincilik hedefine doğru attığı adımlar. Peki yolların bu ilerlemede ne tür etkisi olabilir?

Karayolları, denizyolları... Küreselleşmenin bence iki büyük unsuru var. Biri bilişim teknolojileri artık her şey bir parmağınızın ucunda. İkincisi ise fiziksel yollar. Milyarlarca dolarlık ihracat ve ithalattan bahsediyoruz. Ama malın internetten gidecek hali yok, bir yoldan gitmek zorunda. Dış ticaret hacmi arttıkça ulaşım imkanlarına olan ihtiyaç da artıyor. Çin bunu daha çok denizyoluyla yapıyor şu anda. Ama bir yandan da Çin'in gündemindeki en önemli konu kara ve demiryollarını geliştirmek. Burada da Batı Çin önem kazanıyor. Çin'in doğusu daha fazla, Batısı daha az gelişmiş. Ama Çin'in Avrupa'ya açıldığı yön de Batısı. Gemiler, Şanghay'dan kalkıyor, Endonezya'dan dolaşım istediği yere gidiyor. Ama aslında Çin Avrupa'ya çok yakın! Çin'den sonra Orta Asya geliyor, sonra Hazar Denizi ve Türkiye! Şimdi Çin bundan da faydalanmak istiyor ve bunun için de Batı bölgesinin kalkınmasına; özellikle de Şıncan-Uygur bölgesine önem veriyor. Sadece yeni karayolu yapmak değil karayollarının geçtiği bölgelerin de ekonomik olarak kalkındırılması gerekiyor. Bu bölgelerle ilgili çok tartışmalar söz konusu, Çin baskılarından söz ediliyor ama bunları şimdi tartışamayız çünkü yaşananların ne kadarı bize doğru yansıyor ben de bilmiyorum. Ama şunu biliyorum ki Çin'in 2000 yılından beri uygulamakta olduğu Batı Bölgelerini Kalkındırma Programı var. Bu programın içinde de öncelikli konu alt yapı; karayolu ve demiryolu yapımı. Bu bölgeye bir takım teşvikler veriliyor. Çin bunu sadece Uygur, Müslüman azın-

Roads, seaway... In my opinion, globalization comprises of two main elements. One of them is informatics technologies which brings everything to the tips of your fingers today. The second is physical routes. We are talking about billions of dollars of investment. But goods cannot be dispatched through the internet; they must follow a physical route. As foreign trade volume increases, the need for transportation possibilities also increases. China currently makes up for this need through seaway. On the other hand, the most important issue in China's agenda is to develop roads and railways. At this point, the West becomes important for China. Eastern China is more developed whereas the Western side is less developed. But the direction where China opens to Europe is its west. Ships depart from Shanghai, go around Indonesia and then follow their desired route. But in fact, China is closer to Europe. Middle Asia comes after China, and then comes the Caspian Sea and then Turkey. Now China wants to make use of this too and tries to develop its western side, particularly the Şıncan-Uighur region. Building roads is not enough; regions through which these roads pass should also be developed. There are many controversies about these regions. There are discussions about pressure applied by China but we cannot discuss this issue now as I

am not sure about how appropriately these issues are reflected to us. What I know is that there is an ongoing Western Regions Development Program which has been implemented by China since 2000. The priority in this program is infrastructure and railroad and road construction. Some incentives are put into this region. China does not do this just for the sake of Uighur Muslims. In case instabilities arise in this region, China will be the losing side as that would mean that it isolated itself. China is the biggest supporter of the Silk Road project. That is because it wants to remove this isolation and reach Europe through this route. At this point, China's giving rise to the development of this region will play a key role.

Turkey is one of the key countries on China's route to reaching Europe. However, the name of Turkey was not mentioned

lıkların hayrına yapmıyor. Bu bölgedeki ekonomik istikrarsızlıklar devam ederse bundan öncelikli olarak Çin zararlı çıkacak çünkü kendini izole etmiş olacak. İpek Yolu Projesi'nin en büyük destekçilerden biri Çin çünkü bu izolasyonu kaldırmak ve bu yolla Avrupa'ya ulaşmak istiyor. Çin'in bu noktada bölgenin kalkınmasını hız vermesi anahtar rol oynayacak.

Türkiye Çin'in Avrupa'ya ulaşımında kilit ülkelerden biri. Fakat demin Çin'in girişimlerinden bahsederken Türkiye'nin adı geçmedi. Çin, Türkiye'ye uzak mı duruyor?

10 yıl öncesinden kimse burada Çin'den bahsetmiyordu. Halbuki orada çok büyük, bütün dünyanın başını döndüren bir olay var. Çin Asya'nın bir ucundaysa, Türkiye de diğer ucunda. "Türkiye Asya ile Avrupa arasında bir köprüdür" deriz hep ama bu retorikte kalır, pek işlemez. Bir köprü iki taraflı işlemiyorsa köprü olmaz.

Ama son yıllarda olumlu gelişmeler var. Çin 70'li yılların sonunda Mao'nun ölümüyle açılmaya başladı. Çin'in açılmasıyla paralel olarak Türkiye'de de liberalleşme, Özal dönemi, 24 Ocak kararları uygulanmaya başlandı. Bu dönemde Cumhurbaşkanı Kenan Evren Çin'e gitti. Baktı ki Çin müthiş bir yer, bir sürü insan var. O zaman şu meşhur lafını söyledi: "Her Çinliye bir portakal satsak zengin oluruz." Oysa Çin kendi portakalını kendi yetiştiriyor, zaten pek de portakal yemiyorlar. Bu örnek, zihniyeti göstermesi açısından önemli. Çin'e 1.5 milyar insana mal satacağız diye gittik, ihracatın olmayacağını görünce ithalata kapıldık.

Çin'de yatırım yapılıyor ama biz bunu yeterince değerlendiremedik orayı sadece mal kaynağı olarak gördük ve böylece kısa vadeli ekonomik getiriler sağlamış olduk. Çin'in tam olarak göremediğimiz bir diğer yönü de Çin'in yatırımcılığı. Çin çok güzel dolar biriktiriyor; rezervleri büyüyor. Afrika'da, Doğu Asya'da, Latin Amerika'da yatırımlar yapıyor. Orada yatırım yapmaktan çok Çin yatırımını çekmek çok önemli.

İpek Yolu'nun geliştirilmesi projesi başarıya ulaşırsa bizim de Çin ile ilişkilerimiz iyiye doğru gidebilir mi? Bu yollar iki ülkenin birbirlerinin mantalitesini daha iyi anlamasını sağlayabilir mi?

Çok doğru. En büyük sıkıntı da bu zaten. Avrupa ile iş yapıyorsunuz, çünkü anlaşabiliyorsunuz. Çin'e giremememizin sebebi Çin'i mantalite olarak tanımamamız. Bir Çinli nasıl iş yapar? Bunu bilmek önemli. Bu yüzden de dünyanın birçok üniversitesinde artık Chinese MBA'ler, Business Culture bölümleri açılıyor. Çinlileri daha yakından tanımalı, kendimizi de daha yakından tanıtmalıyız ki onlarla iş yapalım. İpek Yolu Projesi bu açıdan çok önemli bir rol oynayacaktır. Çin ile ne iş yapıyorsanız yapın Çin mantalitesini anlamalısınız.

when we were discussing enterprising moves of China. Does China keep its distance to Turkey?

Nobody would talk about China here about 10 years ago. However, there is an ongoing activity which is stunning to the world. China is on one end of Asia and so is Turkey. We always say "Turkey is a bridge between Asia and Europe" but this is always limited to rhetoric, it is never realized. Unless this specific bridge functions with two sides, it is worthless.

There are positive developments in going on in recent years though. China began to open up upon the death of Mao at the end of 70s. Parallel to this opening, Turkey also moved towards liberalization. During the period of Özal, the decisions of the 24th of January began to be implemented. During this period, Minister of the Republic Kenan Evren visited China. He saw that China is a marvelous place with many people. Then he said these famous words: "If we sold one orange to every single Chinese person, we would become rich." China, on the other hand, grows its own orange and they do not like to eat orange so much. This example is important as it exemplifies the mentality. We went to China to sell our goods to 1.5 billion people and when we saw that exportation was not going to be possible, we got caught up in importation. There are investments in China but we could not sufficiently make use of this fact. We only considered the country as a resource of goods and therefore, we only obtained short-term economic gains.

There is another aspect about China which we cannot clearly see and it is the investments made by China. China saves dollars and enlarges its reserves. It invests into Africa, Latin America and Eastern Asia. At this point, it is important to attract Chinese investments rather than investing into China.

If the project to develop the Silk Road succeeds, could our relationships with China also improve? Could these routes allow both countries to understand each other's mentality better?

That is right. This is, in fact the greatest problem. You do business with Europe because you can communicate with them. One of the reasons why we cannot enter China is that we do not know China in terms of its mentality. How does a Chinese person do business? It is important to know this. That is why Chinese MBA and Business Culture departments are being opened in many universities of the world today. We should get to know China better, while introducing us better so as to do business with them. The Silk Road project will play a very important role in this sense. No matter what business you are doing with China, you should be able to understand the Chinese mentality.